

**BUKANA YA NHBRC YA PHITLHELELO YA TSHEDIMOSETSO GO YA KA
MAEMO A KGAOLO 14 (1) A MOLAO WA TOKAFATSO YA PHITLHELELO
YA TSHEDIMOSETSO, 2000
(MOLAO WA BO 2 WA 2000)**

1. MATSENO

Molao wa Tokafatso ya Phitlhelelo ya Tshedimosetso, 2000 (Molao wa bo 2 wa 2000) mo morago o botswa “Molao”, o ne wa dirwa molao ka la 9 Mopitlwe, 2001. Molao o diragatsa tshwanelo ya Molaotheo ya phitlhelelo ya tshedimosetso nngwe le nngwe e e leng ya puso kgotsa setheo sa poraefete se go tlhokwang gore se dire kgotsa sireletsa ditshwanelo dingwe le dingwe. Moo kopo e dirwang go ya ka Molao, setheo seo kopo e lebiswang kwa go sone se gapeletsega go golola tshedimosetso, (ntle le fa tshedimosetso e sa wele mo maphateng a tshedimosetso e go tlhagisiwang fa e sireleditswe ke Molao).

Kgaolo 14 ya Molao e tlama ditheo tsa puso go dira bukana eo e tla thusang motho go bona phitlhelelo ya tshedimosetso eo e tshwerweng ke setheo sa puso. Molao o tswelera ka go neelana ka ditlhokego tseo bukana e tshwanetseng go dira go ya ka tsone.

Bukana e e ikaelela go tlhama setso sa go bonalala le go tlhalosa mo Khanseleng ya Kwadiso ya Bosetšhaba ya Baagi ba Matlo (NHBRC), ka go diragatsa tshwanelo ya phitlhelelo ya tshedimosetso. NHBRC e lemoga botlhokwa jwa go netefatsa gore setšhaba se matlafatswa le go tlhaloganya ditshwanelo tsa bona go ya ka Molao.

Kgaolo 9 ya Molao e tlhagisa fa tshwanelo ya phitlhelelo ya tshedimosetso e sa ganediwe mme e tshwanetse go dirwa go ya ka dikganetso tse di isegang, go akaretsa mme go sa ganelwe fela mo go :

- (i) dikganetso tse di ikaelelang tshireletso e e isegang ya khupamarama
- (ii) khupamarama ya tsa kgwebo;
- (iii) tsamaiso e e nang le mosola, e dira e bile e siame,

Ka mokgwa o o lekalekanyang ditshwanelo tseo le ditshwanelo tse dingwe, go akaretsa ditshwanelo tseo di leng mo Malaotlhomong wa Ditshwanelo tse di mo Molaotheong.

2. MAIKAELELO

Bukana e e ikaelela go neela mokopi, tshedimosetso e e tlhokegang malebana le NHBRC, sekao, dintlha tsa go ikgolaganya le ditsamaiso tse di ka latelwang go kopa tshedimosetso e e rileng go kwa mo NHBRC.

Bukana e gape e neelana ka setshwantshotebego sa sebopego sa setheo sa NHBRC, ditiro le ditirelo tseo di neelanang ka ga sone go thusa mokopi

go bona go nna teng ga tshedimosetso e e leng teng le e e seng teng e e tlhokegang.

Bukana gape e neelana ka diforomo tse di batlegang le lenaane la dituelo tse di tla dirisiwang fa kopo e dirwa.

3. DINTLHA GO YA KA KGAOLO 14

DITIRO LE SEBOPEGO SA NHBRC (kgaolo 14(1)a)

- (i)** Tiro ya NHBRC jaaka e tlhalositswe mo Molaong wa bo 95 wa 1998 wa Dikgato tsa Tshireletso ya Badirisi ba Matlo jaaka o tlhabolotswe, ke go laola intaseteri ya kago ya matlo le go sireletsa dikgatlhegelo tsa badirisi ba matlo.
- (ii)** Setshwantsho se se thadilweng sa sebopego sa setheo sa NHBRC se bontshitswe mo tsebeng e e latelang.

4. SEBOPEGO SA NHBC

NHBC e na le Ofisi ya Magareng e e kwa Bryanston, Gauteng le Ditikwatikwe tsa Porofonse tsa Tlhokomelo ya Barekedi di le robongwe tse di leng kwa Gauteng, Free State, Northern Cape, North West, Western Cape, Eastern Cape, KwaZulu Natal, Mpumalanga le Limpopo ka go latelana.

5. DINTLHA TSA GO IKGOLAGANYA (Kgaolo 14(1)(b))

- (i) Motlhankedi wa Tshedimosetso : Mr. Phetola Makgathe – Motlhankedi Khuduthamaga Mogolo.**
- (ii) Motlatsa Motlhankedi wa Tshedimosetso : Kgomotso Mahlobo – Motlhankedi Mogolo wa tsa Ditiro.**

Tshedimosetso Kakaretso :

Aterese : Kgato 4
Medscheme Building
10 Muswell Road South
Bryanston
Gauteng

Aterese ya Poso : P.O. Box 461
Randburg
2125

Mogala : 011.317.0000
Fekese : 011.317.0141
Website : www.nhbc.org.za

6. KAELO YA DITSHWANELO TSA BOTHO TSA AFORIKA BORWA

Go ya ka kgalo 10 ya Molao, Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho e kopilwe go kwala bukanakaedi e e tsamaelanang le Molao go thusa batho go diragatsa ditshwanelo tsa bona ka fa tlase ga Molao. Bukanakaedi e e tla nna teng ka Sezulu, Setswana, le Sekgoa.

Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho e ka fitlhelelwa kwa :

Aterese : PAIA Unit
Research and Documentation Department
Private Bag X2700
Houghton
2041

Mogala : 011.484.8300
Fekese : 011.484.1360
Website : www.sahrc.org.za
E-mail : PAIA@sahrc.org.za

7. PHITLHELELO YA DIREKOTO TSE DI LENG KWA NHBRC, Kgaolo 14(1)(d)

I. Dintshetso tse di itirisang [Kgaolo 14(1)(e)] le Kgaolo 15 (2)

Tshedimosetso e e latelang le direkoto di ka bonwa mo wepsaeteng ya NHBRC:

- O ka ikwadisa jang le NHBRC
- Lenane la leano la setlamo
- Tsamaiso ya ikwadiso
- Diofisi tsa diporofense le dintlha tsa go ikgolaganya
- Tsamaiso ya go batlana le thoto (matlo)
- Lekwalodikgang la baagi
- Pegelo ya ngwaga
- Diboroutšhara ba Badirisi ba Matlo le Baagi ba Matlo

II. Direkoto tse di ka kopiwang:

(a) Ofisi ya CEO

- Tshedimosetso ya Lekgotla (sekao, maloko a Lekgotla, Dikomiti)
- Manaane a Maano a Ditlamo
- Bannaleseabe (dibanka, ditheo, jalojalo)
- Letlole la pabalelo le tshedimosetso e e laolelang

(b) Kgaolo ya setegeniki

- Bukana ya go aga
- Maemo a go aga
- Dipegelo tsa tlhatlhobo
- Baagi ba matlo ba ba ikwadisitseng
- Baagi ba matlo ba ba sekegilweng nakwana
- Nomoro ya matlo a a kwadisitsweng ka ngwaga
- Dikwadiso tse di diegileng
- Molao wa maitshwaro wa baagi ba matlo
- Dipegelo tsa go kopanya

- Ditiro tsa paakanyo tse di dirwang ke baagi ba matlo
- Ditiro tsa paakanyo tse di dirwang ke NHBRC
- Tlhokomelo ya Barekedi (dingongorego)
- Ditopotuelo go tswa mo letloleng
- Dikopo tsa baagi ba beng
- Thulaganyo ya tekanyetso ya baagi ba matlo

(c) Karolo ya Ditirelo tsa Setlamo

(I) Kapetlele ya Batho

- Maemo a Tirelo
- Dipholisi le ditsamaiso tsa Kapetlele ya Batho
- Dithulaganyo tsa Taolo ya Tiro
- Thulaganyo ya Tekatekano ya Ditiro
- Dikonteraka tsa Tiro
- Leano la tlhabololo ya Kapetlele ya Batho
- Tshekatsheko ya le tlhopho ya ditiro

(II) Ditirelo tsa Semolao le Bokwaledi

- Lithikeišene (dikgetse tsa kgotlatshekelo)
- Peomolao e e tsamaisiwang ke NHBRC
- Dikonteraka, (tse di dirilweng le NHBRC)
- Dikakanyo tsa semolao
- Direkoto tsa ditsamaiso tsa kgalemo, (tse go sa dire go ya ka Molao)
- Metsotso ya Lekgotla le dikopano tsa Komiti
- Ditsereganyo

(d) Tlhokomelo ya Barekedi le Papatso

- Dikgogedi
- Dipuo tsa bophasalatsi le mo dikuranteng
- Makwalodikgang le dikgatiso tsa Baagi
- Tshedimosetso ka ga dikgele tsa Baagi ba Matlo

(e) Karolo ya tsa Ditšhelete le Tshedimosetso ya tsa Thekenoloji

(1) Ditšhelete

- Ditekanyetsokabo
- Dilleja kakaretso
- Diteitemente tsa ditšhelete tsa ngwaga

- Pegelo ya tsa inšorensense
- Rejisetara ya dithoto
- Pholisi ya Porokhuomente
- Tlhomamiso
- MTEF
- Leano la peeletso

(II) Tshedimosetso ya tsa Thekenoloji

- Thulaganyo ya JD Edwards

(f) Boruni ba ka mo gare

- Dipegelo tsa boruni ba ka mo gare
- Difaele tsa boruni ba ka mo gare
- Leano la thibelo ya botsuolodi

(g) Bolaodi jwa Dikotsi

- Pegelo ya bolaodi jwa Dikotsi
- Pegelo ya Boitekanelo le Tshireletsego ya mo Tirong
- Pegelo ya Tshekatsheko ya tsa Inšorensense

8. TSAMAISO YA GO DIRA KOPO

NHBRC e dira ka molawana wa gore mokopi o tshwanetse go fitlhelela rekoto ya setheo sa puso fa mokopi a diragatsa tse di latelang:

- Mokopi o diragatsa ditlhokego tsotlhe tsa tsamaiso mo Molaong tse di tsamaelanang le kopo ya go fitlhelela rekoto eo, le
- Go fitlhelela rekoto eo ga go ganiwe ka ntlha ya mabaka a a rileng a go gana a a kailweng mo Molaong.

9. MOKGWA WA KOPO

- Mokopi o tshwanetse go dirisa foromo e e gatisitsweng mo Kaseteng ya Puso [Kitsiso ya Puso ya R187 ya letlha la 15 Tlhakole, 2002] (Foromo A).
- Mokopi gape o tshwanetse go bontsha fa kopo e le ya khopi ya rekoto kgotsa fa mokopi a batla go bona rekoto kwa diofising tsa NHBRC. Tsela e nngwe, fa rekoto e se tokomane, e ka bonwa mo foromong e e kopilweng, fa go kgonegang [Kgaolo 29(2)]

- Fa motho a kopa go fitlhelela foromo e e rileng, jaanong mokopi o tshwanetse o go fitlhelela foromo e e kopilweng, ntle le gore go dira jalo go tla kgoreletsana le tsamaiso ya NHBRC, kgotsa senya rekoto, kgotsa kgoreletsa tetlokhopi nngwe le nngwe e e seng ya NHBRC.
- Fa ka mabaka a a kgonagalang phitlhelelo e e kopilweng e ka se neelwe mo foromong mme e le mo foromong e nngwe, phitlhelelo e tla neelwa mo go yone foromo eo e nngwe fa fela tuelo e e batlegang e ka se fete e e neng e ka batlega fa mokopi a ne a filwe phitlhelelo mo foromong e e kopilweng [Kgaolo 29(4)].
- Fa mo godimo ga karabo e e kwadilweng ya kopo ya rekoto, mokopi a eletsa go araba gore kopo ya bone e dirwe ka mekgwa mengwe, sekao, mogala kgotsa email, jaanong seo se tshwanetse go tlhagisiwa.
- Fa mokopi a kopa tshedimosetso mo boemong jwa mongwe, maemo ao a dirang kopo ka one a tshwanetse go tlhagisiwa [Kgaolo 18(2)(f)].
- Fa mokopi a sa rutega mme a sa kgone go dira kopo ya go fitlhelela rekoto e e tshotsweng ke NHBRC go ya ka Kgaolo 18(3)(a) ya Molao, kopo e ka dirwa ka molomo. Motlhankedi wa tshedimosetso o tla tshwanela ke go tlatsa foromo mo boemong jwa mokopi yo o jalo mme a ba fe khopi [Kgaolo 19(3)].

10. DITUELO TSA KOPO

Molao o tlhagisa mefuta e mebedi ya dituelo – dituelo tsa kopo le tsa go fitlhelela.

Mokopi yo o kopang go fitlhelela rekoto e e nang le tshedimosetso ya motho yo o kopang ga go tlhokege gore a duele tuelo ya kopo. Mokopi mongwe le mongwe yo e seng mokopi ka boene o tshwanetse go duela tuelo e e batlegang. Thulaganyo e jaana:

- Motlhankedi wa Tshedimosetso o tshwanetse go itsisi mokopi, (yo e seng mokopi ka boene), ka kitsiso, ka go batla mokopi gore a duele tuelo e e tlhagisitsweng pele tsamaiso ya kopo.
- Tuelo ya kopo e e duelwang kwa ditheong tsa puso ke R35.00. Mokopi a ka dira boikuelo ka mo gare, fa go tshwanelang, kgotsa kopo kwa Kgotlatshekelo kgatlanong le neelano kgotsa tuelo ya tlhwatlhwa.

- Morago ga fa Motlhankedi wa Tshedimosetso a dirile tshwetso ka ga kopo, mokopi o tshwanetse go itsisiwe ka ga tshwetso e e jalo ka mokgwa oo mokopi a batlang go itsisiwe ka teng.
- Ka kopo e neetswe tuelo e nngwe ya go fitlhelela e tshwanetse go duelwa mabapi le go batla, go baakanya, go tlhagisa gape le nako nngwe le nngwe e e fetileng diura tse di beilweng tsa go batla le go baakanya rekoto ya go ntsha.
- Go fitlhelela rekoto go tla tsholwa go fitlha dituelo tse di beilweng di duelwa.

Dituelo go ya ka Ditheo tsa Puso

Ka mabaka a Kgaolo 22(2) ya Molao, go diragatswa tse di latelang:

TLHALOSO		TLHWAT LHWA (R)
Kopo ya tuelo e e duelwang ke mokopi mongwe le mongwe, e seng mokopi ka boene, e e kailweng mo molaong 7(2)		35.00
Khopi ya bukana jaaka go kailwe mo molaong 5(c) (wa fotokhopi nngwe le nngwe ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa karolo ya teng)		0.60
Dituelo tsa tlhagisogape e e kailweng mo go molao 7(1) ke tse di lateng :		
1.	Ya fotokhopi nngwe le nngwe ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng	0.60
2.	Ya khopi nngwe le nngwe e e porintilweng ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng e tshotsweng mo khomphiuteng kgotsa ka ileketeroniki kgotsa motšhini	0.40
3.	Ya khopi e e mo sebopegong sa go buisiwa ke khomphiuta mo a) Tisiki ya sitifi b) Tisiki e e kopaneng (sebopego se se buisegang)	5.00 40.00
4.	Ya tlhagiso ya ditshwantsho tse di boniwang a) Ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng b) Ya khopi ya ditshwantsho tse di boniwang	22.00 60.00
5.	Ya tlhagiso ya rekoto e e utlwelelwang a) Ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng b) Ya khopi ya pegelo e e utlwelelwang	12.00 17.00
Dituelo tsa go fitlhelela di duelwa ke mokopi yo o tlhagisitsweng mo molaong wa 7(3) ke tse di latelang :		
1.	Ya fotokhopi nngwe le nngwe saese ya tsebe ya A4 kgotsa karolo ya teng	0.60
2.	Ya khopi nngwe le nngwe e e porintilweng ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng e tshotsweng mo khomphiuteng kgotsa ka ileketeroniki kgotsa motšhini.	0.40
3.	Ya khopi e e mo sebopegong sa go buisiwa ke khomphiuta mo (a) Tisiki ya sitifi (b) Tisiki e e kopaneng (sebopego se se buisegang)	5.00 40.00
4.	Ya tlhagiso ya ditshwantsho tse di boniwang, ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng	22.00
5.	Ya khopi ya ditshwantsho tse di boniwang	60.00
6.	Ya tlhagiso ya rekoto e e utlwelelwang, a) Ya saese ya tsebe ya A4 kgotsa e karolo ya teng b) Ya khopi ya pegelo e e utlwelelwang	12.00 17.00
Go batla le go baakanya rekoto go ka tlhagisiwa, ke R15.00 ura nngwe le nngwe kgotsa karolo ya ura, go sa balelwe ura ya ntlha, e e batlegang mo patlong le paakanyo eo.		
Go tla dira tuelo ya go posa fela fa khopi ya rekoto e tshwanela ke go posetswa kwa mokoping. Tshenyegelo ya go posa e ikaegile ka tuelo e e maleba go ya ka kwa e yang teng.		

11. DITIRELO TSE DI LENG TENG

(I) MOKGWA WA DITIRELO

Ditirelo tsa NHBRC di kwadilwe mo lenaneng le le mametleletsweng mme di beilwe go ya ya Dikarolo le Dikgaolo, tseo di diragatsang ditiro tsa NHBRC.

(II) O KA FITLHELELA JANG DITIRELO TSA NHBRC

Go fitlhelela ditirelo tsa NHBRC, dikopo di tshwanetse go lebisiwa go Motlhankedi Mogolo wa Ditiro, Kgomotso Mahlobo.

Aterese : Phase 4
Medscheme Building
10 Muswell Road South
Bryanston

Aterese ya Poso : P.O. Box 461
Randburg
2125

Mogala : 011.317.0012
Fekese: 011.317.0141
E-mail : kgomotsom@nhbrc.org

12. DITHULAGANYO TSE DI LETLANG GO TSAYA KAROLO GA SETŠHABA MO GO TLHAMENG DIPHOLISI LE TIRAGATSO YA DITHATA

(I) Pholisi le peomelao:

NHBRC (ka Lefapha la tsa Matlo) e akaretsa setšhaba ka go kopa ditshwaelo mo dipampiring tsa maikemisetso tse di gatisitsweng le melaotheo e e tshisintsweng.

(ii) NHBRC gape e na le Dikomiti tsa Lekgotla tse di farologaneng tse di kaelang Lekgotla le go sireletsa dikgatlhegelo tsa setšhaba e ntse e netefatsa go nna le Taolo ya Setlamo e e siameng.

13. DIPAAKANYO TSE DI KA DIRWANG FA DITENG TSA MOALO O DI SA DIRAGATSWE [Kgaolo 14(1)(h)]

Bothati jwa boikuelo ba ka mo gare mabapi le Molao o ke Modumalasetulo wa Lekgotla. Fa e le gore morago ga go dira tsela yotlhe ya boikuelo ba

mo gare mme mokopi a santse a sa itumela, ba ka dira boikuelo jo bongwe gape le kgotlatshekelo ya molao.

14. MOKGWA WA GO IKUELA LE DITUELO TSA BOIKUELO

- (I) Boikuelo bo tshwanetse go dirwa mo foromong e e tshalositsweng :
- Mo matsatsing a le 60;
 - Fa go batlega kitsiso ya motho wa boraro, mo matsatsing a le 30 ao kitsiso e neetsweng ya tshwetso eo go ikuelwang kgatlhano le yone; kgotsa
 - Fa go sa batlege kitsiso ya moikuedi, morago ga fa go tserwe tshwetso e tshwanetse go isiwa kgotsa romelwa kwa motlhankeding wa tshedimosetso wa NHBRC kwa ateresseng ya gagwe, fekese nomoro kgotsa poso ya ileketeroniki tsotlhe tse di tthagela mo bukaneng;
 - Boikuelo bo tshwanetse go tthagisa setlhogo sa boikuelo le go kwala lebaka la boikuelo jwa ka mo gare mme go ka tsengwa le tshedimosetso e nngwe e e maleba e moikuedi a e itseng;
 - Fa mo godimo ga karabo e e kwadilweng, moikuedi a batla go bolelelwa ka tshwetso ya boikuelo ka mokgwa mongwe, o tshwanetse go kwala mokgwa oo le go neelana ka dintlha tsa go ikgolaganya gore a kgone go itsisiwe;
 - Fa go tlhokegang boikuelo bo tshwanetse go dirwa le tuelo e e tshalositsweng ya boikuelo, mme go tthagisiwe aterese ya poso le nomoro ya fekese ya moikuedi.
- (II) Fa boikuelo bo dirilwe ka paka e e tthagisitsweng, bothati jwa boikuelo bo tshwanetse, go tswa mo go bontsheng ga mabaka a a utlwalang, letla go faeliwa ga boikuelo go go diegileng.
- (III) Fa bothati jwa boikuelo bo sa letle go faeliwa go go diegileng ga boikuelo, o tshwanetse go neela moikuedi yoo kitsiso ya tshwetso eo.
- (IV) Mo matsatsing a le lesome (10) a tiro morago ga go amogela boikuelo, kgotsa ka bonako jo bo isegang Motlhankedi wa Tshedimosetso o tshwanetse go tlisa tse di latelang go bothati jo bo maleba;
- Boikuelo gammogo le mabaka a tshwetso.
 - Fa boikuelo bo le kgatlhano le go gana ga kopo ya go fitlhelela tshedimosetso, leina, aterese ya poso, mogala le nomoro ya fekese le aterese ya poso ya ileketeroniki, seo se

ka bong se le teng, sa motho wa boraro yo o tshwanetseng go itsisiwe ka ga kopo.

15. TSHEDIMOSETSO E NNGWE E E TLHALOSITSWENG KE MOLAO

- (I) Molawana wa bo R187 wa la 15 Tlhakole, 2002 o tthalosa mo kgaolong ya 4(1) gore bukana ya setheo sa puso e tshwanetse go nna teng ka mokgwa o o latelang:
 - Khopi ya e le nngwe ya dipuo tse tharo e tshwanetse go nna teng mo lefelong lengwe le lengwe la peeletso ya semolao jaaka go tthalositswe mo kgaolong 6 ya Molao wa Dipeeletso tsa Semolao, 1997, Khomišene ya Ditshwanelo tsa Botho ya Aforika Borwa le ofisi nngwe le nngwe ya setheo seo sa puso.
- (II) Bukana e e tla nna teng mo Ofising ya Magareng ya NHBRC le diporofense tsothe tse nne, mme e tla gatisiwa mo Kaseteng ya Puso mo dipuong tse tharo tsa semmuso, e bong Sezulu, Setswana le Sekgoa.
- (III) Bukana e gape e tla nna teng mo wposaeteng ya NHBRC.